

Sygn. akt III AUa 598/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja SO del. do SA Iwona Jawor-Piszcz (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2018 r. w Lublinie

sprawy Z. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o odsetki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 20 kwietnia 2018 r. sygn. akt VIII U 2519/17

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w punkcie I i ustala wnioskodawcy prawo do odsetek za okres od (...)do (...);

II. oddala apelację w pozostałej części.

Iwona Jawor-Piszcz Elżbieta Gawda Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 598/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 września 2017 roku i w pkt I przyznał Z. I. ustawowe odsetki za opóźnienie w wypłaceniu emerytury od dnia(...)do dnia(...), w pkt II oddali odwołanie w pozostałym zakresie, w pkt III zasądził od pozwanego organu rentowego kwotę 180 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych.

Z. I. wystąpił o przyznanie odsetek za cały okres w jakim dochodził ustalenia prawa do emerytury w toku postępowania przed ZUS jaki i procesu sądowego w sprawie sygn. akt VII U 1903/13 tj. od dnia 1 maja 2015 roku do dnia spełnienia świadczenia. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie w sprawie sygn. akt VII U 1903/13 z dnia 28 czerwca 2016 roku Sąd zmienił decyzję ZUS z dnia 17 maja 2013 roku i ustalił Z. I. prawo do emerytury od dnia 1 marca 2013 roku, stwierdził, że ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie prawa do świadczenia w przepisany terminie. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16 marca 2017 roku w sprawie III AUa 1082/16 oddalono apelację organu rentowego. Prawomocny wyrok wpłynął do organu rentowego w dniu 25 kwietnia 2017 roku. Natomiast decyzja wykonująca wyrok została wydana w dniu 13 lipca 2017 roku, z uwagi na prowadzone postępowanie wyjaśniające z KRUS oraz ustalanie okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Spółdzielni (...)w K.. Dnia 17 maja 2017 roku odwołujący został wezwany do złożenia świadectwa pracy z wykazem urlopów bezpłatnych z okresu od dnia 2 grudnia 1991 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku w spółdzielni (...)w K. z terminem do dnia 31maja 2017 roku, z zaznaczeniem, że nie dostarczenie dowodów spowoduje wydanie decyzji na podstawie posiadanych dowodów. W dniu 22 maja 2017 roku w nawiązaniu do otrzymanego pisma Z. I. wniósł o wydanie decyzji na podstawie dokumentów z akt emerytalnych i wykonanie wyroku. Następnie ZUS pismem z dnia 2 czerwca 2017 roku wystąpił o informacje do KRUS w celu uwzględnienia okresu opłacania składek na (...) do prawa do emerytury ubezpieczonego mimo znajdującego się w aktach emerytalnych zaświadczenia z dnia 5 marca 2013 roku oraz z dnia 31 grudnia 2016 roku Dnia 2 czerwca 2017 roku zawiadomiono o przedłużeniu o 30 dni terminu wydania decyzji. Informacja z KRUS wpłynęła do zakładu dnia 20 czerwca 2017 roku Decyzję ustalającą prawo do emerytury dla Z. I. wydano 13 lipca 2017 roku.

Sąd Okręgowy, analizując podjęte przez ZUS czynności po wpływie prawomocnego wyroku wraz z aktami rentowymi do organ rentowego uznał, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wykonując powyższy wyrok nie miał potrzeby prowadzenia dodatkowych czynności sprawdzających. W dniu 13 lipca 2017 roku wydał decyzję o przyznaniu emerytury od dnia 1 marca 2013 roku ustalając termin płatności na 1 dzień każdego miesiąca

Ocenę prawną Sąd I instancji oparł na art.80, art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 2017 poz. 1778, t.j. ze zm.) i art. 118 ust. 1,1a ustawy z dnia 1 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. 2018 poz. 1270 t.j. ze zm.). Wskazał, że wypłata odsetek przez organ rentowy jest uzasadniona w sytuacji, gdy jednocześnie zostaną spełnione dwie przesłanki tj. naruszony zostanie termin ustalenia lub wypłacenia świadczenia oraz Zakład będzie ponosił odpowiedzialność za naruszenie tego terminu. Uznał, iż wobec treści wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 28 czerwca 2016 roku odsetki za okres od dnia 1 marca 2013 roku do dnia 24 maja 2017 roku nie są należne. Natomiast organ rentowy wydał decyzję, wykonując prawomocny z dnia 16 marca 2017 roku z naruszeniem ustawowego terminu, który upłynął dnia 25 maja 2017 roku. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, iż organ rentowy dysponował wystarczającym materiałem dowodowym pozwalającym na ustalenie prawa wnioskodawcy do żądanego świadczenia, a nie wydanie decyzji w terminie 30 dni od daty wpływu prawomocnego wyroku do ZUS skutkuje obciążeniem organu odpowiedzialnością z tego tytułu za okres od (...)do (...).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w pkt I, III, zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 1 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS poprzez zobowiązanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. do zapłaty na rzecz wnioskodawcy odsetek za okres od dnia (...) do dnia (...)z tytułu opóźnienia w wypłacie emerytury,

- naruszenie prawa procesowego poprzez nie zastosowanie art. 100 k.p.c. zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty procesu podlegają wzajemnemu zniesieniu lub stosunkowemu rozdzieleniu.

Podnosząc powyższe wniosł o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie i oddalenie odwołania.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik wniosł o oddalenie apelacji w całości, zasądzenie kosztów zastępstwa za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja organu rentowego jest częściowo uzasadniona. Sąd Okręgowy dokonał nieprawidłowej oceny charakteru prawnego czynności jakie organ rentowy podjął po wpływie w dniu 25 kwietnia 2017 roku prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 28 czerwca 2016 roku. Stan faktyczny nie był kwestionowany w sprawie, zatem ustalenia faktyczne Sądu I instancji Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych.

Istota sprawy dotyczyła oceny prawnej podjętych czynności wyjaśniających celem ustalenia wysokości i wypłaty świadczenia emerytalnego, którego prawo zostało ustalone w drodze postępowania sądowego oraz terminu do jakiego ZUS winien te ustalenia poczynić. Konieczne jest zatem przytoczenie stanu prawnego regulującego zasady ustalania wysokości świadczenia i wypłaty wyrównania za okres wsteczny kiedy jednocześnie ubezpieczony był uprawniony do innego świadczenia wypłacanego przez KRUS.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej organ rentowy ma obowiązek wydać decyzję w sprawie o prawo do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności, przy czym zgodnie z art. 35 § 3 k.p.a. w zw. z art. 124 ustawy emerytalnej termin ten może być przedłużony o 30 dni w sprawie szczególnie skomplikowanej. Taka sytuacja w rozpatrywanej sprawie nastąpiła, o czym wnioskodawca został zawiadomiony pismem z dnia 2 czerwca 2017 roku. Działania, które legły u podstaw podjęcia czynności wyjaśniających były zasadne. Analiza sprawy VII U 1903/13 wskazuje, iż Sąd Okręgowy uwzględnił do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy okres niedokumentowany uprzednio przed ZUS tj. pracy w Spółdzielni (...)w K. w latach od dnia 2 grudnia 1991 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku. Powyższa okoliczność nakazywała wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia dowodów, pozwalających na przyjęcie tego okresu do wysokości świadczenia jako okresu składkowego i nieskładkowego, zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy emerytalnej na podstawie § 4 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U.2011 Nr 237, poz. 1412). Kolejnym krokiem było ustalenie w KRUS zakresu uprawnień do świadczeń rolniczych, bowiem już w toku postępowania wszczętego w organie rentowym w związku z wnioskiem Z. I. (ur. (...)) o ustalenie emerytury było wiadome, iż wnioskodawca jest uprawniony do renty rolniczej oraz, iż w okresie od 1981 roku do 2004 roku ma opłacone składki na ubezpieczenie rolnicze (k.21, 51 akta ZUS). Zatem niezbędne było, wobec treści art. 10 ust. 3 ustawy emerytalnej, dokonanie weryfikacji w rolniczym organie rentowym czy wnioskodawca uprawniony jest do świadczenia emerytalnego lub rentowego (te świadczenia mają charakter okresowy zatem prawo do niego w toku trwającego 4 lata postępowania sądowego mogło ustać) oraz wysokości tego świadczenia, a także jakie okresy zostały uwzględnione do ewentualnej emerytury rolniczej. ZUS o informacje j.w. zwrócił się do KRUS w dniu 2 czerwca 2017 roku zatem po upływie 37 dni od daty wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, posiadając już od dnia 2 maja 2017 roku wiedzę, iż wnioskodawca jest uprawniony do renty rolniczej w kwocie 1210,29zł oraz, iż nie ma ustalonego prawa do emerytury rolniczej i wobec zbiegu ze świadczeniem pracowniczym przysługuje mu jedno w wyższej wysokości (art. 96 ust. 2 ustawy emerytalnej i art. 33 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników) (pisma k. 22 tom II akta ZUS). Informacje wskazane powyżej były konieczne do ustalenia wysokości emerytury pracowniczej, które świadczenie będzie korzystniejszym dla wnioskodawcy wobec braku przesłanek do zastosowania zbiegu dwóch świadczeń, a dalej ustalenia kwoty świadczeń wypłaconych za okres, za który przysługuje prawo do wypłaty świadczenia wyższego lub wybranego przez zainteresowanego celem dokonania rozliczenia tej należności zgodnie z art. 98 ust. 3 ustawy emerytalnej przez zaliczenie jej na poczet świadczenia należnego (kwoty wyrównania) i ewentualnego wydania decyzji windykacyjnej przez KRUS celem dokonania w/w zaliczenia świadczeń. Decyzje KRUS, rozstrzygające kwestie wypłaty świadczenia korzystniejszego i kwoty nadpłaty wpłynęły do ZUS dwukrotnie dnia 26 czerwca 2017 roku i – poprawiona - dnia 10 lipca 2017 roku. KRUS przekazał do ZUS w/w decyzji w odpowiedzi na pismo ZUS datowane dnia 2 czerwca 2017 roku. Przytoczenie podjętych przez

ZUS czynności ze wskazaniem dat jest dla oceny zasadności apelacji decydujące. Nie może budzić wątpliwości, iż podjęte czynności były konieczne przed dniem podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego Z. I., ale równie konieczna jest ocena szybkości działania ZUS. Ta natomiast nie może być uznana za właściwą. Celem art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej i wskazanego w nim terminu 30 dni jest zmobilizowanie ZUS do sprawnego działania, podejmowania czynności bez zbędnej zwłoki. Temu ZUS w realiach niniejszej sprawy nie sprostał. Dysponując aktami rentowymi i prawomocnym wyrokiem Sądu, który miał być wykonany w terminie 30 dni ZUS przez nie podjął oczywistych i koniecznych czynności bez zbędnej zwłoki. Dla zażądana informacji z KRUS istotne było uzyskanie informacji od wnioskodawcy w zakresie ewentualnego doliczenia okresu ubezpieczeniowego, ale rzecz w tym, iż ZUS wystąpił z pytaniem do Z. I. dopiero w dniu 17 maja 2017 roku, zatem po upływie 3 tygodni od wpływu prawomocnego wyroku wraz z aktami do organu rentowego. Natomiast zapytanie do (...) zostało skierowane po upływie 37 dni od dnia 25 kwietnia 2017 roku. Ta zwłoka w podejmowaniu czynności nie była niczym usprawiedliwiona. Zwłoka spowodowała w konsekwencji przedłużenie postępowania wyjaśniającego ponad termin 60 dni, który byłby wystarczający, przy podejmowaniu we właściwym czasie czynności dla wydania decyzji wykonującej wyrok. Zatem decyzja ta powinna być wydana najpóźniej 60 dnia licząc od dnia 25 kwietnia 2017 roku tj. 25 czerwca 2017 roku.

Natomiast w zakresie daty od jakiej należą się wnioskodawcy odsetki za opóźnienie ustawowe należy ustalić ją przez pryzmat art. 85 ust. 1 ustawy systemowej i art. 130 ust. 1 ustawy emerytalnej. Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy systemowej ustawowe odsetki należą się stronie w przypadku opóźnienia w przyznawaniu i wypłaty świadczenia pieniężnych z ubezpieczeń społecznych. Świadczenie emerytalne zostało przyznane wyrokiem Sądu, zaś powinnością ZUS było wydanie decyzji wykonawczej (ustalającej wysokość świadczenia). Data wypłaty świadczenia wynika z regulacji zawartej w art. 130 ust. 1 ustawy emerytalnej, zatem termin płatności świadczenia – termin jego wymagalności wynika z decyzji ustalającej wysokość świadczenia, w wydanej w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu. Ta okoliczność, implikuje konieczność zasądzenia odsetek od następnego dnia po dniu 1 lipca 2017 roku, w który to ZUS powinien dokonać wypłaty należności na rzecz wnioskodawcy, przy założeniu, iż prawidłowo podejmowałby kroki celem przeprowadzenia koniecznego postępowania wyjaśniającego.

Zgodnie z § 2 ust. 4 rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w dniu 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 1999 Nr 12 poz. 104) okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności. Wobec powyższego należało określić na dzień (...)jako początek należnych wnioskodawcy odsetek. Data końcowa ustalona wyrokiem Sądu Okręgowego na dzień (...)kończy okres opóźnienia w wypłacie świadczenia bowiem w dniu 1 sierpnia 2017 roku wnioskodawca otrzymał należne świadczenie z wyrównaniem za okres wsteczny po rozliczeniu świadczeń pobranych z tytułu renty rolniczej.

Wobec przedstawionej wyżej argumentacji konieczna była zmiana w części zakazonego wyroku poprzez ustalenie innego okresu należnych wnioskodawcy odsetek, zaś w pozostałym zakresie apelacja okazała się nieuzasadniona i podlegała oddaleniu. Nie było także możliwe wydanie orzeczenia w zakresie kosztów postępowania za pierwszą instancję uwzględniając stanowisko apelującego. Zasądzana przez Sąd Okręgowy kwota 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U. 2015 poz.1800 ze zm.) jest kwotą minimalną niepodlegającą stosunkowemu rozdzielnie w przypadku uwzględnienia części żądania.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Iwona Jawor-Piszc Elżbieta Gawda Elżbieta Czaja